

Suprapubische katheter

De blaas heeft twee functies in het urinetransport. Ten eerste fungeert deze als een soort opslagruimte (reservoir) voor de urine en ten tweede bij het uitdrijven of lozen van de urine. Beide functies kunnen gestoord zijn. Met behulp van een slangetje (katheter) kan de blaas dan worden gelegegd. De urine loopt via de katheter in de een urineopvangzak (uitwendig reservoir). De katheter kan via de plasbuis in de blaas worden geschoven of via de buikwand (supra-pubisch) worden geplaatst. De behandelend arts heeft met u besproken dat u een suprapubisch katheter krijgt.

Inbrengen van de katheter

Vorbereiding

- Om de katheter goed en veilig in te brengen, is het van belang dat u een goed gevulde blaas heeft. Houd daarom enkele uren voor de ingreep de urine op en drink extra. Als dit niet mogelijk is, zal de blaas vóór de ingreep via een katheter worden gevuld.
- Er moet minimaal 300 milliliter urine in de blaas kunnen, anders kan de ingreep niet plaatsvinden. Twijfelt u over uw blaasinhoud, neem dan contact op met de poli urologie.
- Gebruikt u bloedverdunnende middelen en bent u patiënt bij de trombosedienst? Meld dit dan aan uw arts. In overleg met uw arts stopt u tijdelijk met deze middelen (behalve als u Ascal gebruikt).
- U kunt voor de ingreep gewoon eten en drinken.

Ingreep

Tijdens de ingreep ligt u op een onderzoekstafel. Daarna reinigt de verpleegkundige uw onderbuik met een desinfecterend middel. De uroloog verdooft met een dunne naald de buikwand.

De uroloog kijkt met de echo of de blaas goed gevuld is en bepaalt de plaats waar katheter wordt ingebracht.

Vervolgens maakt de uroloog een sneetje in de buikwand, waarna hij via een holle naald de katheter in de blaas brengt. Dit kan even een pijnlijk of drukkend gevoel geven, omdat de uroloog even flink op de blaas drukt. Tot slot wordt een ballonnetje aan het eind van de katheter opgeblazen om deze in de blaas te houden.

Soms wordt een hechting geplaatst om de katheter op zijn plaats te houden.

U zult de katheter gedurende korte of langere tijd inhouden. De behandelend arts en de verpleegkundige hebben u uitleg gegeven over het gebruik van de katheter. In deze folder kunt u thuis alles nog eens rustig nalezen.

Na het inbrengen van de katheter

- Na het inbrengen kan er bloed bij de urine zitten. U kunt dan het beste extra drinken en opletten dat de katheter niet verstopt.
- U kunt het gevoel hebben dat u moet plassen zonder dat er urine in de blaas zit. Dit wordt 'loze aandrang' genoemd.
- U krijgt uitleg van de verpleegkundige over de verzorging van het wondje en het gebruik van de urinezakken.

Mogelijke problemen

Blaasontsteking

Tijdens het gebruik van een katheter ontstaat bijna altijd een blaasontsteking. Over het algemeen geeft een blaasontsteking bij een urineblaaskatheter weinig klachten, zolang de geïnfecteerde urine ongestoord via de

katheter in de urineopvangzak kan lopen. U kunt zelf de doorstroming van de urine bevorderen door:

- De urineopvangzak regelmatig via het aftapkraantje (aan de onderkant van het zakje) leeg te maken in het toilet. Voor en na het legen of vervangen van de urineopvangzak handen wassen.
- De opvangzakken niet langer dan 5 dagen te gebruiken. U mag de zak eerder vervangen indien deze onaangenaam ruikt.
- De opvangzak altijd lager te hangen dan de blaas om het weglopen van de urine te bevorderen. Indien u een beenzakje gebruikt gebreurt dit al vanzelf. 's Nachts kunt u de opvangzak aan een haakje aan de bedrand ophangen. Let erop dat de zak niet op de vloer ligt. Ook als u zit of loopt, zorgt u ervoor dat de urineopvangzak lager hangt dan de blaas.

Het controleren van de urine op bacteriën heeft geen zin, omdat er altijd bacteriën in de urine zitten. Om te voorkomen dat bacteriën ongevoelig worden voor antibiotica, wordt antioctica alleen voorgeschreven bij klachten (koorts, pijn, gevoel van onwel zijn, vieze/ruikende urine).

Voor voldoende urineproductie drinkt u minstens anderhalve liter per dag. Dit zijn 6 à 9 glazen. Een goede doorstroming van de urine vermindert ook het ontstaan van gruis of stenen.

Blaaskrampen

Blaaskrampen zijn samentrekkingen van de blaas. Dit kan zich uiten in:

- urinelekkage langs de katheter;
- het gevoel van aandrang tot urineren;
- pijn in de eikel van de penis;
- soms voortdurend aandrang tot ontlasting.

De urine wordt wel afgevoerd in de opvangzak. Blaaskrampen zijn te behandelen met medicijnen.

Heeft u blaaskrampen, meld dit dan (tijdens kantooruren) bij de poli urologie. Mocht u 's nachts of tijdens het weekend last hebben van blaaskrampen, dan kan dit wachten tot de volgende ochtend of tot na het weekend.

Geen lozing van urine

Als er geen lozing van urine is, kunt u zelf het volgende controleren:

1. Zorg ervoor dat het slangetje van de katheter niet geknikt zit. Als de katheter is geknikt of wanneer de verbindingsslang tussen de urineopvangzak en de katheter dubbel ligt, kunt u deze knik eruit te halen. Breng de katheter of verbindingsslang weer in de juiste stand.
2. Zorg ervoor dat de opvangzak zich lager bevindt dan de blaas.
3. Is de opvangzak aan het correcte uiteinde van de katheter aangesloten?

Wanneer urinelozing toch uitblijft, neemt u contact op met de poli urologie. Wellicht is het nodig om een nieuwe katheter in te brengen of om medicijnen voor te schrijven.

Algemene aandachtspunten

Het opvangen van urine

Er zijn twee typen opvangzakken: een beenzak en een nachtzak. Overdag draagt u een beenzak. Dit is een kleine zak die u kunt bevestigen op het boven of onderbeen met behulp van beenbandjes met klittenband. Voor de nacht is er een nachtzak met een inhoud van ongeveer anderhalve liter en een lange verbindingsslang. Was voor en na het loskoppelen en/of vervangen van de urinezak uw handen. We adviseren u de nachtzak aan de onderkant van de beenzak te koppelen. Zo kan de urine van de beenzak naar de nachtzak stromen en hoeft u 's nachts niet uit bed. Zorg ervoor dat het sluitmechanisme van de beenzak openstaat. Draai na het loskoppelen van de nachtzak dit kraantje weer dicht.

Voor informatie over het gebruik van de katheteropvangzak verwijzen wij u naar de folder van Medi Reva. Deze kunt u vinden in het startpakket voor urine-opvangzakken dat u meekrijgt zodra de katheter is geplaatst.

Dagelijkse hygiëne

U kunt met de katheter gewoon baden of douchen. U hoeft niet bang te zijn dat de katheter er tijdens het wassen uit valt.

De dagelijkse verzorging van de katheter bestaat uit:

- Uw handen wassen;

- Oude gazen verwijderen;
- De huid rond de insteekopening reinigen met lauw water;
- De insteekopening afdekken met een schoon splitgaas uit het verbandpakket dat u meegekregen heeft. Daarna afdekken met een gaas zonder split;
- Vervolgens plakt u het gaas op de huid vast met Opsite Flexifix, of een andere pleister.

Indien het gebied rondom de katheter niet goed wordt gereinigd, is de kans op infecties groter.

Wisselen katheter

Een buikkatheter wordt na 6 tot 8 weken door de continentieverpleegkundige vervangen. Hiervoor heeft u een afspraak gekregen. De eerste keer vindt altijd in het ziekenhuis plaats, daarna kan dit eventueel door de thuiszorg worden gedaan.

Het spoelen van de blaas

Soms moet de blaas via de katheter worden gespoeld. Het spoelen van de blaas kunt u zelf doen. Wanneer de katheter snel dichtslibt of de urine troebel is, is het wenselijk de blaas te spoelen met een speciale vloeistof. U krijgt hiervoor een recept mee. De verpleegkundige geeft u uitleg hoe u kunt spoelen. Indien nodig kunt u hulp vragen van een verpleegkundige van de thuiszorg.

Algemene adviezen

- Zorg ervoor dat u voldoende drinkt.
- Hanteer een goede hygiëne om de kans op infecties te verkleinen.
- Als u last heeft van constipatie (verstopping, trage stoelgang), eet dan meer vezelrijke voeding.
- Wandelen bevordert de werking van de blaas en kan eventuele verstoppingen doen verdwijnen.

Wat doet u als de katheter uit de blaas en buik is gevallen?

Mocht de katheter er onverwachts uitvallen, dan kan meestal zonder problemen binnen een uur een nieuwe katheter worden ingebracht. Na een uur zal dit moeilijker gaan. Neem daarom met spoed contact op met het ziekenhuis, ook als de katheter er 's nachts is uitgevallen.

- Tijdens kantooruren met de poli urologie, tel. (0475) 382241.
- Buiten kantooruren met de spoedeisende hulp, tel. (0475) 382254.

Bestellen materiaal

Als de katheter is geplaatst, krijgt u een startpakket mee. Hierin zitten een aantal beenzakken en nachtzakken. Ook krijgt u een pakket mee met verbandmateriaal. Wij regelen via de medisch speciaalzaak Medireva hiervoor een machtiging.

Thuis kunt u, zo nodig, zelf een vervolgbestelling doen. Dit gaat van uw eigen risico af.

Tot slot

Deze folder geeft algemene informatie naast het gesprek met uw uroloog. Voor uw persoonlijke situatie kunnen zaken anders zijn. Dit wordt door de uroloog met u besproken.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen of zijn er nog onduidelijkheden? Belt u ons dan gerust. U kunt op maandag tot en met vrijdag tijdens kantooruren contact opnemen met de poli urologie, tel. (0475) 382241

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
(hoofdingang bereikbaar via de Oranjelaan)
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius Ziekenhuis
34279180 - Urologie - oktober 2019